

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 201. szám.

Nagyvárad.

Péntek, 1912. szept. 6.

„NINCS PÉNZÜGYI VÁLSÁG.”

Egyik nagy fővárosi ujság leg-
utóbb érdekes közleményekben tár-
gyalta azt a kérdést, hogy mi a
pénzvilág előkelőségeinek nézete a
mai pénzügyi válságról? A legérde-
kesebb egyik-másik pénzembernek
az a nézete, hogy voltaképpen vál-
ság — nincs. No persze hogy nincs.
Az emberek csupa passzióból fize-
tik azt az örült magas kamatot, a
mely már annyi embert tett tönkre
és fog még tönkre tenni. Ez nem
válság, hanem az illető pénzkapaci-
tás szerint normális helyzet.

Azt szívesen elhisszük, hogy az
illető pénzalakzatnak ez a helyzet a
legkedvezőbb. Ő egy nagy banknak
áll az élén, nagy banknak lenni pedig
mindig jó, de soha sem jobb, mint
ilyen inségben. A bibliai Józseffáraója
álmodta egyszer, hogy a hét kövér
tehén megette a hét soványat. Nos
hát a nagy bankok most váltják
valóra ezt az álmodot. Ők az a kövér
tehén, a mely megeszik mindent eb-
ben az országban. Pang az ipar,
pang a kereskedelem, de virágoz-
nak a nagy bankok, melyek most
valósággal ráülnek a pénzre s nem
hogy segítségére lennének az or-
szágnak válságos helyzetében, ha-
nem a képtelenségig felsrófolt ka-
matláb segítségével még fokozzák a
helyzet sanyaruságát.

És mikor egyik előkelő lap vé-
leményt kér tőlük, hogy tájékoz-
hassa a közönséget a helyzet igazi
képéről, akkor azt a cinikus választ
adja egyik-másik kövérré hizott
bank, hogy hiszen válság nincs is.
Mi, a kik nyögjük a válság minden
átkát, mindnyájan csak képzelődünk.
Válság nincs, mondják a nagy
bankokban.

Hát ilyen cinikusan sem intéz-
tek még el komoly kérdést, önző,
érdekhajászó emberek.

Persze, a nagy bankokban nincs
válság, nekik most van az aratásuk.
Most szedhetik a legbőségesebb vá-
mot a nyomortól.

Az élet azonban egy kissé más-
képpen beszél. Tessék végigmenni
az üzleti utcákon és megnézni a
becsukott üzletek sorozatát. Aztán
nézzük meg a váltóperek szaporodá-
sát. A végrehajtók alig tudnak
megpihenni, annyi a dolguk, — de
azért akad nagy bank, a melynek
ez sem válság. És igaza van, ez
neki szüret. Taposhat szabadon.

Csak egy jellemző adatot. A tel-
jes anyagi tönkrementés végső álló-
mása a csőd. Semmi sem mutatja
igazabban valamely időszak pénzü-
gyileg válságos vagy normális
helyzetét, mint az, hogy hány cső-
döt rendeltek el? Nos hát itt van
néhány adat a nagyváradai törvény-
székről. Elrendeltek a nagyváradai
törvényszéknél

1096-ban	43	csődöt
1910-ben	43	"
1908-ban	100	"
1909-ben	72	"
1910-ben	80	"
1911-ben	72	"

Ma pedig, tehát nyolc hónap el-
teltevel ott állunk, hogy a nagy-
váradai törvényszék csődügyeinek
száma ebben az évben már elérte a
kilencvenkettőt. Nehéz esztendő volt
az 1908-iki is, amit a száz csődeset
is bizonyít. De a mostani válság
minden eddigi nehéz helyzetet felül-
mul, mert ha eddig, 8 hónap alatt
92 csődöt nyitottak meg, akkor két-
ségtelen, hogy az ősz bekövetkezté-
vel a csődök száma hamarosan el-
éri a százat, az év végéig pedig ezt

az eddigi legmagasabb számot, a
százat is jóval megfogja haladni.

No de azért nincs válság. Jól
élnek a nagy bankok és örömmel
konstatálhatjuk, hogy a derék ban-
károknak sem a vastag arany óra-
lánc, sem a derékmetszete nem
vékonyodott meg semmit. Csak az
ország koplal és megy csődbe, de
hát vannak, akik ebből élnek meg.
Ezért kell nekik a magas kamatláb
mellett kiadott kevés pénz. Náluk
nincs válság. Náluk most van a
cséplés. Az országot csépelik.

LUKÁCS ÉS TISZA NYILATKOZATAINAK HATÁSA.

Andrássy válasza.

Bécsi üzenet Justhéknek.

Tisza István és Lukács László tegnapi
nyilatkozatai miatt előre látható volt nagy
hullám verést okoztak a politikai vizeken.

Általában kedvező jelnek itélik e két
nyilatkozatot s úgy tekintik, mint annak bi-
zonyosságát, hogy a kormány és pártja nem
akarja folytatni a harcot, hanem óhajtja a
normális parlamenti viszonyok helyreálltát.

Andrássy véleménye.

Azonban az eddig megjelölt alapponto-
zatokat ellenzéki részről kevésnek találják a
kibontakozásra. Így Andrássy Gyula gróf az
Estben a többi közt így nyilatkozik:

Arra a kérdésre, hogy a házszabályok
dolgát megoldhatónak tartja-e a Tisza és a
Lukács által formulázott módon, gróf An-
drássy Gyula így válaszolt:

— Ámbár úgy Tisza, mint a miniszter-
elnök elismerik kívánságom helyességét, azt
gondolom, a válság komplexumából nem le-
het. Nagy tévedésben vannak, ha azt hiszik,
hogy az én véleményem szerint a házszá-
bályok ilyen megoldásával egyben a válsá-
got is meg lehet oldani.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut. 9. szám alatt a
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban Széchenyi szálloda mellett
Telefon 769. sz. legolcsobb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

Hiszen a kormány és az ellenzék harca más igen fontos és nagy kérdéseket is fölvetett, a melyek tisztázása nélkül kibontakozásról szó se lehet.

Sámos más súlyos feltétele is van a kibontakozásnak. Így például sem Tisza, sem Lukács nem beszél az elnökkérdés megoldásáról. Hogy pedig teljes értékű garanciákkal tegyék lehetetlenné az elnök hasonló erőszakoskodását vagy bármily önkénykedését, ez olyan követelés, a mely a megegyezés conditio sine qua non-ja.

— A személyi kérdést megoldhatónak tartja a kegyelmes ur Tisza ajánlata szerint, hogy tudniillik Tisza menjen, Lukács maradjon?

— Ebbe az ellenzék semmi szín alatt se fog belemenni. Tisza távozása magától értetődő dolog. Ő nem maradhat elsősorban a saját érdekében és ő nem is akar elnök lenni. De ha ő el is megy, Lukács azonban megmarad, akkor csak az elnök személye változik, nem pedig a rendszer, a melyet Tisza meghonosított és Lukács lehetővé tett. Akkor Tiszának olyan utóda lesz, a ki folytatni fogja az ő eljárását. Tiszára nézve tehát haszon lesz az ő távozása, az ellenzékre nézve azonban egészen mindegy, Tisza dobotja-e ki rendőrökkel a képviselőházból vagy pedig Beöthy Pál, vagy X. Y.

— Az ellenzéken van olyan fölfogás, hogy Tiszával és Lukácsal szóba se szabad állani. A kegyelmes ur lehetségesnek tartja e fölfogás érvényesülése esetén a békés kibontakozást?

— Hogy az ellenzék békét köthessen, ahhoz szükséges a többség hozzájárulása is. Ez pedig nem jöhet létre a többség vezérei nélkül. *Velük is kell tárgyalni*, hiszen elsősorban róluk is van szó.

— Ha a többség semmiképp se volna hajlandó további engedékenységre, a kegyelmes ur nézete szerint megoldást hozhatna egy új választás?

En új választástól nem várok megoldást. A kibontakozásnak az én véleményem szerint a jelenlegi képviselőházban kell megtörténnie.

A Reichspost és Justhék.

A politikai helyzet változásaira jellemző, hogy a Justh-pártot megint ösztökélik Bécsből. Még pedig arra, hogy ne törődjön másval, mint az általános titkossal. Ime az ékes bécsi üzenet:

Justhéknak be kell látniok, hogy tévutra kanyarodtak és vezetetik magukat Kossuth és Apponyi járszalagján. Be kell látnia Lukács Lászlónak is, hogy letért eredeti álláspontjáról: A demokratikus választójogról. Lukácsnak a Justh-párttal együtt kell munkálkodnia. Nem szabad elfelejteni Lukácsnak, hogy eljövételét a Justh-pártnak köszönheti. Egyetlen bűnös: Tisza. Elégedjék meg annak a fejével se ne követelje a Lukácsét is. Egyetlen alap a kibontakozáshoz, amelyen sem győző nincs, sem legyőzött, a demokratikus választójog. Félre a fejtételekkel. A monarcha megkapott népeitől mindent, a monarcha is tegye meg kötelességét a népekkel szemben.

A kormány álláspontja.

A parlamenti többség vezérei megindították a kibontakozás akcióját tegnapi nyilatkozatukkal, de nehogy a békés hajlandóság vézna reményeket és lehetetlen követeléseket keltsen az ellenzéken, idejében gondoskodik ellengőzről. — A félhivatalos Magyar Nemzet ugyanis Lukács és Tisza nyilatkozatait tárgyalva a következő kijelentést teszi:

Lukács László miniszterelnöknek állásfoglalása a kormánynak és a többségnek őszinte békés hajlandóságát bizonyítja, a mint az Tisza István gróf házelnöknek nagyérdekű nyilatkozatában is kifejezést nyer. Megjegyzendő azonban, hogy bármennyire óhajtanónak tartja is azt a parlamenti munka és az ország érdekében, bármennyire kész is ez okból a tárgyalásra, egy bizonyos: lehetetlen feltételeket a többség nem fog elfogadni, valaminthogy minden terrorisztikus kísérletet is vissza fog utasítani.

Királygyakorlatok Mezőhegyesen.

A trónörökös érkezése.

Napokkal ezelőtt az a híresztelés járta be a lapokat, hogy a trónörökös nem vesz részt a Mezőhegyes környékén tartandó királygyakorlatokon. Most, hogy már csak pár nap választ el a nagygyakorlatok idejétől, a hivatalos értesítések és utiprogrammból kitűnik, hogy ezek a híresztelések tévesek voltak, mert *Ferenc Ferdinánd* trónörökös jelen lesz a királygyakorlatokon.

Mint tudósítónk írja, hogy Mezőhegyes környéke s a körülfekvő községek úgy néznek ki, mint ha katonai invázió volna; mindenütt csapatokat, elvonuló katonákat, őrző- és fogadókat, katonai fogadókat, automobiloikat lehet látni. Az egész vidék egy valóságos tábor.

Kedden megérkezett a mezőhegyesi főhadiszállásra a hivatalos utiprogrammja azon katonai méltóságoknak, akik Mezőhegyesen fognak elhelyezkedni.

A mezőhegyesi vendégek érkezése ma, pénteken, szeptember 6-án veszi kezdetét. Ekkor érkezik meg Szegeden és Makón keresztül *Schemua* Balázs vezérkari főnök, aki különvonaton utazik. Ugyancsak hatodikán délelőtt és délben érkező rendes gyorsvonatokkal több vezérkari tiszt megy Mezőhegyesre, úgy, hogy szeptember hatodikán délután már teljes létszámban lesz együtt a vezérkari főnökség minden funcionárius törzstiszteje.

A következő napokon aztán egymásután érkeznek a főhercegek és tábornokok kíséretükkel a főhadiszállásra. Szeptember 8-án este 9 óra 10 perckor kél utra Bécsből *Lipót Szalvátor* főherceg, tüzérségi felügyelő. A főherceg különvonaton utazik Marcheggben, Pozsonyon át Budapestre és onnan tovább Szegedre. Kíséretében lesznek a különvonaton, amelyet Szegednél az Acsev. mozdonyához csatolnak, Eisner Károly tüzérkari ezredes és Devecic tüzérkari százados. Ugyanezzel a vonattal utazik *Frigyes* főherceg is

és vele egy kocsiban *Averescu* altábornagy, a romániai vezérkari főnök. *Frigyes* főherceg kíséretében lesz *Nemeczek József*, az osztrák landwehrrőparancsnokság vezérkari főnöke és *Trautweiller József* őrnagy szárnysegéd.

A különvonat a katonai méltóságok egész seregét viszi többi kocsiában. Ezek között *Auffenberg* Móric lovag hadügyminiszter, *Schikovski* gyalogsági tábornok, *Landwehr* főparancsnok-helyettes, *Brudermann* lovassági tábornok, lovassági felügyelő, *Georgi* osztrák honvédelmi miniszter, *Frank* és *Hötendorfi Conrad* báró gyalogsági tábornokok, *Schleyer* altábornagy és *Reinold* vezérőrnagy.

Az utasok sorát *Hazai* honvédelmi miniszter, *Klobucsár* báró, *Rupprecht* lovassági tábornokok és *Hauer* báró altábornagy zárják le.

Szeptember 8-án indulnak utnak Bécsből a külföldi államok katonai attaséi is, akik hivatalosak a nagygyakorlatra, amelynek tartama alatt Makón fognak lakni. A szalonkocsiban utazó attasék névsora a következő: *Catchett* Walter őrnagy (Amerika), *Tontilow* Iván őrnagy (Bulgária), *don Davila* Róbert (Chile), *Kaseneck* Károly gróf őrnagy (Németország), *Hallier* Henrik őrnagy (Franciaország), *Sir Thomas Cuninghame* őrnagy (Nagybritánia), *Albricci* Albert alezredes (Olaszország), *Hotta* Soihí őrnagy és *Terauli* százados (Japán), *Eremie* György őrnagy (Románia), *Zankievics* Mihály ezredes (Oroszország), *Lehanine* Ljubomir ezredes (Szerbia), *Roig de Lluís* János alezredes (Spanyolország), *Wattewoyl* ezredes (Schweiz), *Sanderber* őrnagy (Svédország), *Songsurady* alezredes (Sziám), *Blaque* Ede bey vezérkari ezredes és *Refet* bey százados (Törökország).

Az attasék vonata kilencedikén reggel 6 óra 14 perckor érkezik Makóra és a pálya udvaron bevárják *Ferenc Ferdinánd* trónörökös átutazását.

A trónörökös különvonata hétfőn, szeptember 9-én reggel 4 óra 28 perckor érkezik a Szeged-állomásra és 5 óra 40 perckor megy tovább. Makóra ér 6 óra 30 perckor, 20–30 percnél időzés után innen Mezőhegyesre utazik *Ferenc Ferdinánd*. Mezőhegyesen *Jankovich* Lőrinc jószágigazgató fogadja a trónörökösöt s ez a fogadtatás nagyon egyszerű lesz.

Nem lesz ellenőrzési szemle.

A honvédelmi miniszter ma kiadott rendelete szerint a folyó évben a cs. és kir. közös hadsereg nem tényleges állományu legénysége és a honvéd tartalékos legénység ellenőrzési szemléi elmaradnak. De a tartalékos tisztek és hasonállásuak, valamint a tartalékos hadapródok bemutatkozása meg lesz, még pedig november hó 4-én.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boraimat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta *Kovács István* jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

„Szabadság“ kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsiállomás.

NAGYVÁRAD FŐHADISZÁLLÁS.

— **A tábori posta. — Teherautók indulása. — Elmarad a katonai repülés Nagyváradon.** —

Nagyvárad város képén, akik figyelemmel kísérik a nyüzsgő embereket és forgalmi eszközöket, érdekes változást vehettek észre. A baktató bérkocsik között idegen autók száguldoznak, rajta katonai tisztekkel; másutt postakocsi tűnik fel, melyet katonalovak vontatnak, a kocsin huszár hajtja a lovakat, mellette postás ruhában ül egy postás altiszt, kard van az oldalán.

Katona az ugyan kevés van, de akik itt vannak azok is jórészt idegenek és pár nap óta állandóan csákovály jelennek meg. Az után megjelenő katonákat mindenütt megbámulják. Érdeklő a közönséget a sokféle egyenruha és a különböző jelvény, amit viselnek.

Ezekből a jelekből nem lehet ugyan semmire se következtetni, pedig jelentős dolgokról tanuskodnak a szokatlan jelek. Nagyváradon kevesen tudják, hogy városunk jelenleg fontos katonai pont. Itt van ugyanis a VII-ik hadtest főhadiszállása. A hadtestparancsnok már napok óta itt időzik a megfelelő táborkarával együtt. Innen dirigálják a közelben gyakorlatozó katonákat. A hadtestparancsnok minden legkisebb dologról pontosan van értesülve, mert ő maga is megjelenik a gyakorlatokon. A hadtestparancsnok automobilon szokott kimenni az egyes helyekre. A főhadiszállásról kiinduló parancsokat a katonai autók röpitik szét a megfelelő helyekre.

Ezek a gyakorlatok, amik most folynak, csak hadtestgyakorlatok, de a tulajdonképeni nagygyakorlatnak előkészítést képezik. A hadtest megfelelő program szerint dolgozik és tesz elővonulást a döntő ütközet helyszínére. Érdekes képet mutat most Bihar a szomszédos vármegyékkel. Az országnak e hatalmas földdarabján valóságos nyüzsgés a katonaság és lázasan dolgozik egy nagyszabású átékháborúra.

A VII. hadtest *automobil osztályának* alaposan kijutott a szolgálatból. A kémszolgálatoknál ugyanis igen sokszor igénybe veszik. Jelenleg a két ellentábor állandóan figyelemmel kíséri egymás mozdulatát és várják a kedvező pontot, ahol megütközhesse. Nagyváradon szeptember 10-ig marad a főhadiszállás, aztán előrevonulnak Mezőhegyes felé.

Az előcsatározásokra csak szept. 10-ike táján van kilátás. Akkor veszi kezdetét az igazi háború, melyben a VII. hadtestnek kemény dolga akad.

Az ideai gyakorlat igen érdekesnek és fontos jelentőségűnek ígérkezik. Ez alkalommal ugyanis a modern technika mindama vívmányát igénybe fogják venni, amiket eddig a katonaság részére alkalmassá tettek. A légi osztály, az automobil osztály, a gépfegyver osztály stb. mind fel fog vonulni és szolgálatot fog teljesíteni.

Tegnap Nagyváradról több automobil indult ki a gyakorlatok területére. Az autók között több teherauto is volt. A teherautók nagy érdeklődést keltettek mindenütt, ahol elrobogtak. Különösen sok bámulója akadt annak s hatalmas gépkocsinak, mely három teherkocsit vontatott. Nem

volt kisebb különben az érdeklődés annál az automobilnál sem, mely délután 4 órakor robogott végig a Rákóczi-úton, sűrű füstöt hagyva maga után. Ezen a kocsin az élmezési osztály készleteit, hatalmas üstöket szállítottak.

A teherautók egy része délután 2 órakor indult és reggel 6 órakor az aradmegyei Kisjenőben lesznek.

A polgári hatóságok szintén nagyszabású előkészületeket tettek a gyakorlatokra. Különösen az elhelyezés és élmezés dolgában tettek intézkedéseket. Érdekes, hogy a katonaság részére legközelebb 1600 marhát vágnak le és a huskészetet magukkal fogják hurcolni a katonák, mert az utolsó ütközet előtt lesz egy háromnapos gyakorlat, melyen nem lesz alkalma a katonaságnak húst szerezni.

A légi osztály most már nem Nagyváradról indul el, hanem Csaba közelében valamelyik kis falu határából. Az eredeti terv szerint ugyan innen indultak volna, azonban a katonai vezetés időközben e tervet megváltoztatta. A monoplánok és a léghajók után indulnak az utomobilon szerelt ágyúk is, melyek a légi osztály védelmére vannak kirendelve.

Közigazgatási élet.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése

Tegnap délután tartotta Nagyvárad város közigazgatási bizottsága rendes havi ülését.

Rendes folyó ügyeket intéztek el s az ülés alig tartott fél óráig.

Hlatky Endre főispán és Rimler Károly polgármester távollétében Bordé Ferenc főjegyző elnökölt. Jelen voltak: Varró Domokos kir. műszaki tanácsos, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Németh István kir. pénzügyigazgatóhelyettes, Sztancsics Árpád kir. ügyész, dr. Mayer László városi főorvos, Kellner György kir. főállatorvos, dr. Adorján Armin, Sulyok István, dr. Dóri István városi alügyész, dr. Moskovits József, dr. Mihály Lajos.

A bemutatott polgármesteri jelentésből közöljük a következő adatokat:

A közegészségügyi állapot augusztus hónap kedvező volt, mert a születések száma 19-el multa felül a halálozások számát. A fertőző betegségek közül a kanyaró 31 esetben, a vörheny 29, a hasihagymáz 64 esetben, halálozás nélkül, a difteritisz 6 esetben, 1 halálozással fordult elő. A tifusz és vörheny jelentékenyen szaporodtak. Az óvintézkedések megtették. A járványkórházban 56 beteget ápoltak, meghalt 2. A gyermekkórházban 93 fekvő, 354 bejáró beteg gyógykezeltetett.

Született 88 fiú, 84 leány, összesen 172 gyermek; elhalt 83 férfi, 70 nő, összesen 153 egyén. Ujvárosban 21, Olasziban 29, Váralja-Velencén 32, a kórházakban 71.

A közbiztonsági állapot rosszabbodott. Lopás 132, csalás 7, sikkasztás 25, hamispénzforgalomba hozatala 2, zsarolás 1, okirathamisítás 1, vagyonrongálás 14, súlyos testi sértés 36, könnyű testi sértés 38, hatóság elleni erőszak 2, magánlak sértés 4 fordult elő. Augusztusban 1 öngyilkosság, 9 kisebb, 2 nagyobb tüzeset fordult elő.

A közadók augusztus havi bevételi eredménye kedvezőbb volt, mert 2336 K 5 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint az előbbi hónapban.

Kiadatott augusztusban 39 új iparigazolvány, megszűnt 13 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

Ezután járdaköltség kivétel ellen beadott felebbezéseket, kisebb építkezési ügyeket, kórházi költség elleni felszólalásokat intéztek el s az ülés véget ért.

Három pilóta repül a városába.

Lányi, Székely és Dobos egyszerre indulnak Pestről.

A Szent István ünnepén lezajlott aviatikai nap ismét ráirányította a közönség figyelmét a rákosi repülőtérre. Pilótáink kitartó küzdelme talán végre eredményes és eseményes napokat fog teremteni a magyar aviatika történetében.

Ujra bizó lelkesedéssel folytatják a munkát s egy izgalmasan szép terv is született a Hangárvárosban, mely bennünket nagyváradiakat is közelebről érdekel.

A Tiszántul munatársának alkalma volt egyik kiváló pilótánk révén olyan tervről értesülni, melynek nagyszabású volta siker esetén az egész országot megmozdíthatja.

Munkatársunk látogatást tett Lányi Antalnál, aki három napot töltött Váradon és hosszasan elbeszélgetett a kitünő pilótával terveiről, legutóbbi felszállásáról s más aviatikai dolgokról.

Érdeklődtünk az iránt is, hogy nem készülnek-e mostanában valami nagyobb turára a pesti hangárvárosból s hogy foglalkoznak-e valami újabb tervvel.

— Elárulhatom önnek — mondotta Lányi hadnagy — hogy igenis van egy szép tervünk, amelyet a *jövő héten* akarunk megvalósítani, hogyha az idő állandóbb lesz. Már a Szent István napi repülések előtt megbeszéltük ezt a tervet, hogy mi hárman,

Székely Mihály, Dobos István és én egy kedvező napon leröpülünk Pestről abba a városba, a honnan valamikor elindultunk.

Akkor született ez az eszme, mikor esténként összejöttünk a deszkapaloták között, hogy elmondjuk egymásnak színes terveinket. Amint látja, érzelmi momentumok is közre játszottak a terv fölépítésében. Mind-egyikünk mintegy dekumentálni akarja városa előtt, hogy mire haladt.

Egyszerre indulunk el. Székelyt Békéshez kötik szálak, ő oda repül. Dobos Békés-gyulára való s ő is gépével akar hazamenni. Engem pedig hát Nagyvárad vonz s különben is már kétszer akartam ide repülni.

Az utat

Szolnokig együtt

fogjuk megtenni s itt ők ketten délnek fordulnak, míg én egyenes irányban fogok tovább tartani. Tervünkről még eddig senkinek sem szóltunk. Mind a hármunk gépe most kitünő állapotban van s igazán csak az idő fog mulni minden.

— A hadgyakorlaton nem szándékozik részt venni hadnagy ur?

— De igen. Jelentkezem majd Uselac ezredesnél Békéscsabán és privátim egy-két felderítő szolgálatot fogok végezni.

Pilóta-telepek.

Érdekes fejlesztési terveket mondott el ezután Lányi hadnagy.

— Tudok róla, hogy a tavasszal a hon-

védőtízérséggel kapcsolatosan két katonai pilóta-telepet fognak felállítani. Az egyiket Budapesten, a másikat pedig Debreczenben. Engem a budapestihez osztanak be aktiv pilóta szolgálatra.

— Jelenleg nem foglalkozik valaminő újabb típus előállításán?

— Van egy kész tervem, amelyet most már beküldöttem az Aero-Clubnak. Új katonai gép-típus, amelyet felszereltem bombavető géppel. Három utasra rendeztem be; a gépet 100 lóerős motorral fogom ellátni.

Szó esett még szombati repüléséről is, amelyen ott volt több Pesten időző váradi is. Köztük Gózon Gyula a színész.

— Lehet, hogy utassal fogok hazajönni — mondotta Lányi.

A szenzációs esemény bekövetkezése a jó idő állandóságától függ s biztos, hogy soha nem tapasztalt érdeklődést fog kelteni.

Szomorú jövő.

Most a tanév kezdetén eléggé időszerű eltűnődni egy kissé az alábbi adatokon:

I. A középiskolában:

100.000 róm. kath.-ra jut	337 tanuló
100.000 gör. kath.-ra	153 "
100.000 gör. kel.-re	149 "
100.000 ág. ev.-ra	479 "
100.000 ref.-ra	377 "
100.000 izr.-ra	1785 "

Ezek a számok azt mondják, hogy a kath. egyház és a keresztény felekezetek együttvéve kevesebb diákot juttatnak a középiskoláknak, mint a lakosság 5 százalékát tevő zsidóság: 500.000 keresztény ember mindössze 1505 tanuló iskolázatot, ellenben 100.000 zsidó 1785 tanuló.

II. Egyetemeken így alakulnak a viszonyok:

100.000 róm. kath.-ra jut	57 egyet. h.
100.000 gör. kat.-ra	20 "
100.000 gör. kel.-re	16 "
100.000 ág. ev.-ra	75 "
100.000 ref.-ra	68 "
100.000 izr.-ra	420 "

Ezek a számok azt mondják, hogy 500.000 keresztény lakos mindössze 236 ifjút juttat a főiskoláknak, ellenben 100.000 zsidó 420-at és 400.000 zsidó 2400-at.

Ezen adatok után egészen természetesen találhatjuk, hogy a statisztikai hivatal kimutatása szerint van Magyarországon: 1248 katolikus és 2421 zsidó orvos; 1458 katolikus és 2321 zsidó ügyvéd; 541 katolikus és 780 zsidó ügyvédjelölt;

301 katolikus és 989 zsidó nevelő.

Az állatorvosi főiskolán csak 38 százalék a kath. és 51 százalék a zsidó; az orvosi fakultáson 25 százalék a katolikus és 47 százalék a zsidó.

Ha ez így marad, Magyarországon rövid idő alatt teljesen zsidó lesz az intelligencia. Pedig hát az iskolák ajtai a keresztények számára is nyitva vannak. Seholy nem részesítik a felvételnél valami különös előnyben a nem-keresztényeket.

A keresztény társadalom lelkiismeretét óriási közönyösség büne terheli. Ezekből nehezen lehet felrázni.

..HIREK..

* **Személyi hir.** Dr. Konrád Márk, a nagyváradi m. kir. bábaképezde nyugalmazott igazgató-tanára Kiszingen fürdőről haza érkezett és orvosi működését megkezdte.

* **A csatornázási bizottság ülése.** A csatorna építések ellenőrző bizottsága ma, szeptember hó 6-án (pénteken) a városháza bizottsági termében ülést tart és pedig délelőtt 9 órakor és folytatólag délután 3 órakor. Az ülés tárgyai: 1. délelőtt 9 órakor: A szennyvizderítőtelep földmunkáinak átvétele. 2. délután 3 órakor: A Páris-patak beoltó-zása folytán nyitandó új utcanyitáshoz szükséges kisajátítandó területekre vonatkozólag megtett ajánlatok. 3. A Peceárapasztó csatornán készült 3 hid átvétele.

* **Naiv főrmédvény,** vagy jobban mondva a t. nagyközönségnek naivságára számító főrmédvény jelent meg egyik délutáni lapban. Sok nyomdafestékre igazán nem érdemes az egész. Szó van benne a Katolikus Népszövetségről, a Mária-kongregációkról, amelyek nagyban szervezkednek, hogy igen, ne tessenek nevetni, a „véres” keresztet körülhurocolják, a faji gyűlölködést előmozdítják és no igen, a zsidó pogromot előkészítik. Hát ezt eddig nem tudtuk. Most már tudjuk. Lám t. Nagyközönség, ilyen zöldségeket is be lehet neked adni, számodra, a té pénzédert így is lehet lapot szerkeszteni. — Vedd tudomásul és — gondolkodjál róla.

* **Pénzüntézetek Szövetségének ülése.** A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége biharmegyei bizottsága folyó év szeptember hó 8-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara disztermében ülést tart, melyre egy a Szövetség tagjait, mint az érdeklődőket meghívják. Az ülés tárgya: Az új adótörvények és különösen a pénzüntézetekre vonatkozó intézkedések ismertetése. Előadó: Dr. Berényi Pál, a szövetség igazgatója.

* **Tejhamisítás.** Ma reggel a tejvizsgálat alkalmával a t. főorvos véleménye alapján Moldován György radványi lakostól 25 liter *vizrel feltűnően higitott* tejet elkobzott a rendőrség. Ugyancsak lefoglalta nevezettől a 25 literes rozsdás tejes kannát is. Kihágási eljárást megindította a rendőrség. Tejvizsgálat alkalmával 8 kívül rozsdás és belülről tisztátalan kannát foglalt le a rendőrség.

* **Tifuzos községek.** Tiszti főorvos értesítette a rendőrfőkapitányi hivatalt, hogy a kórházakból beérkezett jelentésekből kitűnőleg Hegyközujlak, Ugra, Figyivásárhely, Bihardiószeg, Ermihályfalva, Rév, Körösszeg, Szabolcs és Belényes községekben *tifuzmegbetegedések* fordulnak elő. Tekintettel arra, hogy ezen községekből Nagyváradra élelmiszereket szállítanak be. A rendőrfőkapitányi hivatal értesítette az érdekelt községi előjáróságokat, hogy csak oly árusokat enged be a város területére, akik hatósági bizonyítvánnyal igazolják, hogy terményeik ragálymentes házból valók.

* **Halál a Berettyóban.** Megírta a *Tiszántul*, hogy Berettyókohány községben Zsurza Demeter fiatal legény holttestét a Berettyó vizéből kihalászták. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen legény a Berettyó partján álldogált, amikor hirtelen epileptikus rohamok lepték meg és így belezuhan a folyóba.

* **Széchenyi püspök a képkiallitáson.** Magas vendége volt tegnap a vármegyeházán Solymossi Márton jónévű műkereskedő által rendezett pompás képkiallitásának. Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t. megyés püspök, Brém Lőrinc titkára kíséretében délelőtt 10 órakor megjelent a tárlaton s tovább, mint egy óra hosszáig gyönyörködött a szebbnél-szebb festményekben. A 200-nál több kép közül különösen a következő képek nyerték meg a magas vendég tetszését: *Dudits Andor* bizánci stílusban festett „Madonnája”, *Fehér Sándor* — Benecsur volt tanítványának — „Krisztus a Golgothán”, *Margitay Tihamér* „Október elsején”, *Olgay Ferenc* „Libalegelője”, *Gergely Imre* „Dinnyevásárja”, *Pállya Celesztin* apró genre képei, *Szepesy—Huszka Jenő* gyönyörű „Tátrai tájképei” stb. stb. Ezek közül *Fehér Sándor* „Krisztus a Golgothán” c. gyönyörű képét meg is vásárolta a megyés püspök, míg Brém Lőrinc titkár *Szepesy—Huszka Jenő* „Holdsütés a Tátrában” c. képet vette meg. Egy órai időzés után gróf Széchenyi Miklós püspök s titkára köszönetet mondva a tárlat ügyes rendezőjének s tulajdonosának Solymossi Mártonnak, eltávozott a szép tárlatról. — A kiállítást különben napról-napra tömegesebben látogatja előkelő közönségünk. Ajánljuk a tárlat megtekintését mindazoknak, akik kedvelik az igazi művészi alkotásokat.

* **Rendőrség és sajtó.** Tegnap Gerő Armin főkapitány a napilapok rendőri munkatársait ankétra hívta meg, amelyet szombat délután 5 órakor fognak megtartani. Az ankét egyedüli tárgya a rendőri sajtóiroda kérdésének végleges rendezése lesz.

* **Agyonütötte a kis öcscsét.** Berettyóújfaluban a véletlen testvérének gyilkosává tett egy fiatal, 12 éves leányt *Lisztes Dávid* gazda Róza nevű leánya a kertben kapált. Mellette játszódozott 5 éves öcscse Mihály is. Kapálás közben nem vette észre a kis fiút és oly szerencsétlenül ütötte fejbe, hogy a kis *Lisztes Mihály* súlyos sérüléseivel ájultan terült el a földön. Hat napig szenvedett, de nem lehetett megmenteni az életnek. Tegnap belehalt a sérülésekbe.

* **Talált gramafonok.** Balogh Lajos nevű kocsisember behozott a rendőrségre tegnap két gramafont, amelyeket a Kolozsvári-úton levő sorompónál talált. Igazolt tulajdonosuk megkaphatják a gramafonokat a rendőrségen.

* **A bicskába esett.** Szalárdról beszállították *Cservezki István* hét éves kis fiút, aki szüleinek udvarán egy nyitott bicskával kezében szaladgált, elesett s ennek folytán kezében tartott nyitott bicskával oly erővel furdott a hasába, hogy a szerencsétlenül járt kis fiú életveszélyes sérülést szenvedett.

* **Biharmegye és Nagyvárad címtára.** Ily címen jelent meg annak idején *Kemény L. Ignác* rendőrfőkapitány kitűnő munkája, amelyből immár csak 150 darab van a szerző birtokában. A megmaradt példányokat feltűnően olcsó áron lehet megszerezni. A 10 koronás könyvet 4 koronáért veheti meg bárki. S mivel igen nagy szüksége van mindenkinek egy pontos lak- és címtárra, azért ez uton is felhívjuk az érdeklődőket, hogy igyekezzenek megvenni a könyvet minél előbb.

Középiskolai

magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kállay-fele szemináriumban** (Budapest, IX. Lónyay-utca 18/b. Telefon 125-38.) **Eredményei köz-tudomásulag kiválóak.**

*** A pénzkrisis és az adóbefizetés.** Az általános pénzkrisis hatása minden téren súlyosan érezhető, s megbénítja egész közgazdasági életünket, de legjobban érezhető az ipar és kereskedelem terén az abnormis viszonyok hatása. Az általános pénztelenség azonban, úgy látszik, az adók befizetését nem érinti közelebbről, amit igazol a kir. pénzügyigazgató jelentése, amelyet Nagyvárad város közigazgatási bizottságában terjesztett elő tegnap az adók befizetéséről. A jelentés szerint ez év július hónapjában kincstári egyenes adóban Nagyváradon kevesebbet fizettek be, mint a múlt év július havában, azonban a folyó év első 7 hónapjában tetemesen nagyobb állami egyenes adó folyt be városunkban, mint az elmúlt év első 7 hónapjában. Ugyanis befolyt:

1911. július havában	55908.51
1912. július havában	43958.79

tehát kevesebb 11949.72.

Ezzel szemben azonban befolyt:

1911. jan.—júliusban	744.025.84
1912. jan. júliusban	830.304.94

tehát 86.279.10 fillérrel ez év hét hónapjában több adót fizettünk be Nagyváradon, a pénzkrisis dacára, mint az elmúlt pénzéből esztendőben.

*** A rendőrség igazol.** Tegnap megírtuk, hogy egy kofa megrugdalt egy nőt. A rendőrség a vizsgálat alapján igazolja embere eljárását s a tényállást a tanuvallomások alapján így közli: Özvegy Weisz Ignácné Balaton Lajosnéval egy dinnyét akart venni. A dinnye Weisz Ignácné állítása szerint apadt volt, ezért Weisz Ignácné nem akarta elfogadni. A kifogásolt dinnye felett nevezettek szóváltásba elegyedtek és valaki rendőrről kiáltott. Erre a 4-es számú rendőr oda ment és kijelentette a vitatkozóknak, hogy a vevőt az apadt dinnye megvételére a kofa nem kényszerítheti, mire nevezettek elváltak, illetve özv. Weisz Ignácné tovább ment anélkül, hogy sértegetés történt volna, a rendőr pedig a piac más részére ment dolgát végezni. Amidőn Weiszné ugyanazon a soron visszafelé jött, Balaton Lajosné, midőn állítása szerint Weiszné a dinnyét földre dobta s az széjjel ment, utána ment s követelte a dinnye árát. Ekkor nevezettek egymással gorombáskodtak és Kun Mariska Weisz Ignácnét feldobta, majd pedig a hajába ragadt s a haját letépte. A veszekedés zajára és a csoportosulásra a 4. számú rendőr odasietett, akkorára azonban a közönség a verekedő feleket már szétválasztotta, a rendőr pedig özv. Weiszné panasztát feljegyezte s jelentését bevonulása után megtette. Így tehát a rendőr eljárása igazolva van s nem áll az, hogy közbelépés nélkül eltűrte a gorombáskodást. Elfogadjuk a tényállás hitelességét, de mégis abszurd állapot, hogy ilyen megtörténhet Nagyvárad piacán.

*** Az élelmi piac helye.** A rendőrkapitányi hivatal ezután is közli, hogy a Nagypiac-térre áthelyezett élelmi napi piacot a f. hó 8-án, azaz vasárnap reggeltől kezdve a Kishidőtől a Körös-utca hosszában, továbbá a Szent László-téren az ujonnan készült aszfaltozott részen fogja elhelyezni.

*** Az őszi vásár napjai.** Az őszi országos vásár szeptember 13-án fog megkezdődni. És pedig: szeptember 13-án és 14-én sertés és juh vásár, 16-án, 17-én szarvasmarha-, ló- és sertés vásár, 15-től 20-ig termény-, ipar- és kirakodóvásár.

*** Új Lexikon.** Révai-féle (eddig 5 kötet jelent meg), továbbá mindenféle könyvek Benkő Artur Rákóczi-uti könyvkereskedésében. Antiquar könyveket jó áron vesznek.

* Keresnek egy gazdag árvát.

Nem mindennapi eset foglalkoztatja jelenleg Nagyvárad város. árvaszékét és a rendőrséget. Az eset maga igen egyszerű. Nagykorúvá lett egy nagyváradai árva leány és most keresik a lakását. Az ilyen eset mindennapos. Nem is szoktak sokat törődni vele a hivatalok, azonban a most keresett nagykorúvá vált árva mögött 61480 korona és 37 fillér örökség is van. Ezt a pénzt csakis az örökös Grósz Amália Antónia veheti fel. Az árvaszéken annak rendje és módja szerint Grósz Amáliát, mikor a 24-ik életévet elérte nagykorúnak jelentették ki és egyidejűleg ki is utalták a pénzt. A gyámpénztárban minden nap várták, hogy jelentkezék a gazdag árva a nehéz ezresekért, azonban hiába várták. A Grósz Amália nevére feladott értesítés visszaérkezett azzal, hogy:

„Cimzett ismeretlen”

Az árvaszék végre a rendőrséghez folyamodott és tegnap arra kérte a hatóságot, hogy kutassa fel Grósz Amáliát. Ha az illető nem fog jelentkezni a pénzéért, úgy az adóhivatalnál fogják letétként kezelni anélkül, hogy kamatot hozna. Egy év múlva a kincstárnak utalják át a pénzt. A városházán most nagy érdeklődéssel várják a fejleményeket és ropant kíváncsiak rá, hogy ki lesz a gazdag örökös, aki egyáltalán nem törődik az ezresekkel és rendőrrel kell kényszeríteni azok felvételére. Mindenesetre érdekes az ügy a mai nehéz pénzügyi viszonyok mellett, de jellemző is arra, hogy az árvaszéknél nem tudják egy kiskoru lakását, holott a gyámi törvények értelmében minden kiskorúnak nyilvántartásban kell lennie és minden kiskoru vagyonáról évenként számolnia kell a gyámnak. Hol van most a keresett kiskoru gyámja és hol van a gyámságára bízott kiskoru, hogy rendőrrel kell kerestetni. Ezt a részét a dolognak megint sok helyen letárgyalják s most valószínű, hogy eljárás is fog benne megindulni.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését várom eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejrealitása. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladauyi József** puszkaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

*** Assódi Triestti kávé és tea behozatala** Csokoládé és Kakao áruháza. Nagyvárad, Kossuth-utca Sas-palota. **Vigyázat!** mert sok az utánszat! Jobb izlésű családok figyelmébe ajánlva Különlegességeim pörkölt kávékban:

Elsőrendű	1 kiló	4.—	K
Mágnás keverék RR	1	4.40	•
•	0-1	1	4.80
•	00-1	1	6.—

Motor üzemű kávépörkölés és darálás, a vevő előtt történik. Kakao 10 deka 50 fillér. Eredeti franczkávé-pótlék, valódi fügekávé, valódi maczkávé gyermekeknek. Kátreiner valódi árpakávé. Összes kétszersülték Karlsbadból. A kiszolgálásnál a cég főnöke jelen van és így mindenki a legjobbat és a legolcsóbbt érheti el. Block rendszeres beváltása. Blockjaimat az egész vonalon gyűjtik. Cukorka és csokoládé különlegességeim legjobbak, mert eredetiek. Gyógycukorkák eredeti lerakata.

*** Tanuljunk világnyelveket.** A Rose-rendszerű ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta *Féner tér 1. szám* alatt működik, könnyű és élvezetes módon sajátíthatja el bárki a német, francia, angol stb. nyelveket. A teljes kiképzés száz tanórából áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandij személyenként és óránként 1 korona 50 fillér Nappali és esti tanfolyamok

x **Kossuth utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba fürdő-szoba és mellékhelyiségektől álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársa-ágnál.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Iskolai és tornacipők
legkedvezőbbben
REICHARD áruháza
cégnél szerezhetők be.

..TANÜGY..

Ertesítők.

X.

A nagyvárad-ujvárosi róm. kath. népiskolának negyvenharmadik értesítője az 1911—1912. tanévről. A tanító testület megbízásából közli Szabados Pál.

Az értesítő első cikkében Szabados Pál tanító a kisdud nevelésről elmélkedik. A tanév története következik ezután, amelyből fontosabb rész képen az alábbiak emelendők ki. A beiratások szeptember 1—5-ig tartottak. Beiratkozott összesen 217, évközben jött 14 növendék s így az év végi létszám 231. A tanév szeptember 8-án nyílt meg a Szent László templomban tartott ünnepélyes misével.

A valláserkölcsi élet a lehető legkielégítőbb volt, amennyiben a tanítás mindig imával kezdődött és végződött s a téli időszak kivételével mindennap megjelentek a növendékek tanítóik vezetésével a Szent László templomban. Részt vettek a vasárnap és ünnepnapokon tartott szent miséken s a buzasztentől, keresztjáró és urnapi körmeneteken, valamint az Oltáriszentség imáadásában, Szent László király és Ó felsége királyunk nevenapján a székesegyházban tartott szent misén, továbbá b. e. Lajcsák Ferenc püspök lelkiüdvösségéért tartott misén, Erzsébet királyné gyászmiséjén s gróf Zichy Nándor requiemjén.

A nagy hét alkalmával részt vettek a szentgyakorlatokban és áldoztak. Az előmenetel és fegyelem is kielégítő volt. Meglátogatta az intézetet több ízben dr. *Vucskics Gyula* esp.-plebános, tb. kanonok, az intézet igazgatója, a kormányhatóság részéről pedig *Karácson József* kir. s. tanfelügyelő. Az egészségügy nem mondható kielégítőnek, azonban a nagyobb bajt mégis sikerült elfojtani.

Iskolai ünnepélyek voltak nov. 19-én, az Erzsébet emlékünnepély, a Szabadság ünnep márc. 15-én, a Madarak és fák napja május 2-án, továbbá szűkebb családi körben okt. 4-én, okt. 6-án és április 11-én. Megtartották május hóban az ezred évi emlékünnepélyt, az alkohol napot és a béke óráit.

Szép tanulmányi kirándulást rendezett az iskola jun. 13-án az iklódi majorba, ezenkívül szép kézimunka kiállítást mutatott be a szülőknek. Megemlítendő még az iskolai év történetéből, hogy Eber Béla tanítót az ipariskolai bizottság a szakrajz oktatásában tanusított érdemeiért 100 korona jutalomban részesítette.

A káptalan mind a négy tantermet új Feiwele-féle padokkal szerelte fel és nagy költségen esaternáztatta az épületet.

Az ifjúsági könyvtár állapota az év végén 207 kötet 235 K 48 fil. értékben, a tanítói szakkönyvtár és szertár is igen örvedetesen gyarapodott.

A tanítótestület az idén az igazgatón kívül 1 hitoktatóból és 5 tanítóból állott. A tanulók létszáma az iskola év elején volt 201. Ebből róm, kath. 196 (85 százalék) gör. kath. 6 (3 százalék), gör. kel. 10 (5 százalék), ref. 12 (6 százalék).

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Közjegyző avádlottak padján.

A járásbíró rágalmozási pere.

A nagyvárad királyi törvényszék büntető bírósága feltűnést keltő ügyet tárgyalta tegnap Vámosy Mihály elnöklete alatt. Dr. Örley György nagyvárad királyi közjegyző volt a vádlott, akit az ügyészi vádirat és a sértett járásbíró feljelentése rágalmozással vádolt.

Az ügy még abból az időből származik, amikor dr. Örley György Berettyóújfaluban volt közjegyző. Itt egy váltóóvási ügyből kifolyólag Örley dr. Vinnay Árpád járásbíróra vonatkoztatva ezt a kijelentést tette, hogy:

hazudik a járásbíró.

Az ügy háttérben egy elmaradt váltóóvás áll. Még 1910. november 20-án történt, hogy a közjegyző eltávozott székhelyéről és távozását szabályszerűen bejelentette a járásbírósnak vezetőjének. Távolléte alatt dr. Vinnay járásbíró a Sárreai Takarékpénztár egy váltóójának óvatolását megtagadta azzal az indokolással, hogy egyrészt már lejárt a hivatalos óra, másrészt meg nincs tudomása a közjegyző távozásáról.

Dr. Örley a bank igazgatójától hallotta másnap a dolgot; azonnal felment a járásbírósnak és ott a bank vezetőjének megmutatta a levelet, mellyel távozását bejelentette.

Ekkor mondotta azután a könyvvezető és a kezelőtisztviselő jelenlétében, hogy hazudott a bíró.

A tárgyalás.

A bíróság már egy ízben tárgyalta az ügyet, amikor a vádlott kívánságára elrendelte a bizonyítást és az új tárgyalást tegnap tartotta meg. A vádat Thury kir. ügyész képviselte, a védelmet dr. Fráter Pál ügyvéd látta el, míg a sértett képviselőben dr. Stokker József ügyvéd jelent meg.

Mindenekelőtt dr. Örley Györgyöt hallgatta ki a bíróság, aki kijelentését most is fenntartotta és bizonyítani kívánta. Az esetet úgy adta elő, amint fentebb vázlottuk. A

védő különösen arra nézve kéri a bizonyítás elrendelését, hogy a közjegyző joggal tételezhette fel a járásbíróról a rosszhiszeműséget. A valódiság bizonyításának elrendelése után a sértett járásbíró hallgatta ki a bíróságot.

Dr. Vinnay járásbíró azzal a kijelentéssel kezdte vallomását, hogy a közjegyzővel már régóta rossz viszonyban van. Elmondja, hogy a váltót a hivatalos óra után hozták hozzá és arról sem volt tudomása, hogy a közjegyző a távozását előre bejelentette. Az óratolást rendszeresen ő szokta végezni. A közjegyző sértő kijelentéséről csak másnap értesült.

Azután több tanut hallgattak ki, köztük azokat, akik hallották, mikor dr. Örley az inkriminált kijelentést tette.

A bíróság délután 2 órakor vonult vissza és meg hozta ítéletét. Dr. Örley Györgyöt bűnösnek találta és 300 korona pénzbüntetésre ítélte. A közjegyző az ítélet ellen természetesen felebbezést jelentett be.

Mikor a lovasrendőr utbaigazit.

Egy szegény asszony, a név mellékes, valami ügyben a rendőrségen járt. Panaszt akart tenni. Nem volt járatos a városháza folyosóin és az egyik rendőrtől kért utbaigazitást. Szerencsétlenségére Lovas Lajos lovasrendőrt szolította meg, aki akkor nem volt ugyan lóháton, de úgy látszik hivatalos tekintélyét látta megsértve, amiért az asszony hozzá szólott, mert válogatott káromkodással indította útjára a panaszos asszonyt, aki feljelentést tett emiatt a járásbírósnak. A járásbírósnak Lovas Lajost 3 napi fogházra ítélte. Felebbezés folytán a törvényszékhez került az ügy és a törvényszék felebbeviteli bírósága tegnap helybenhagyta az alsófoku ítéletet.

SPORT

A NAC—DTE mérkőzése.

A sport-téri football pályának rendszerint legizgalmasabb délutánjai azok, amelyeken a legjobb nagyvárad és debreceni footballcsapatok a NAC és DTE csapatai kerülnek egymással szembe. Ilyen érdekes találkozója lesz a csapatnak a legközelebbi vasárnap délután, amikor tudvalegőleg a magyar kupáért fog mérkőzni egymással a két rivális.

A DTE legerősebb csapatával jön át e fontos mérkőzésre. Magyar (kapus), Hofstädter Deutsch (háttvédek), Vámos, Kis II. Tolnai (halfok), Antal, Lengyel, Dugó, Láng, Löbl (csatárok). Ez erős összeállítással szemben a NAC is megfelelően készülődik úgy, hogy jogosult a feltevés, hogy a két erős csapat közt igen élvezetes stílusos mérkőzés lesz.

A „fair” játékot pedig Nagy Lajos bíró személye garantálja. A mérkőzés délután 4 órakor lesz.

Uj sport-klub Nagyváradon.

Nagyvárad sport élete erős lendületnek indult. Amióta a labdarugás népszerű sporttá lett nálunk, egymás után alakultak meg a különböző klubok a testedző sport kultu-

válására. Most egy újabb sportegyesületről értesülünk. A Moskovits Farkas és Tsa cipőgyár r.-t. tisztviselői és műszaki alkalmazottjaiból atletikai klub alakult, amely a Moskovits Atletikai Klub (MAK) név alatt célul tűzte ki maga elé a nemesebb sportágak, első sorban a football művelését. Az új sportegyesület legközelebb megkezdi nyilvános szereplését.

TÁVIRÁTOK

Kossuth állapota.

Budapest, szept. 5.

(Saj. tud.) Kossuth Ferenc állapota határozottan rossz. Ennek dacára meg akar jelenni az ellenzék értekezletén.

Lukács Budapesten.

Budapest, szept. 5.

(Saj. tud.) A Bud. Tud. jelentése szerint Lukács 10-én fejezi ki magát és akkor Budapestre érkezik. 11-én Bécsbe fog utazni a miniszterelnök és kihallgatáson jelenik meg az uralkodónál.

Bizalom a kormányban.

Lugos, szeptember 5.

(Saját tud.) Krassószörényvármegye törvényhatósága 200 szavazattal 8 ellenében bizalmat szavazott a kormányban.

Szatmár, szeptember 5.

(Saját tud.) A vármegye törvényhatósága nagy többséggel bizalmat szavazott a kormányban.

Gyilkos ügyvéd.

Berlin, szept. 5.

(Saj. tud.) A newyorki osztrák-magyar konzul feljelentést tett a rendőrségen, hogy Mencsik Róza juliusban eltűnt. Az eltűnt magyar nőről megállapították, hogy egy Cibson nevű amerikai ügyvéd ölte meg, hogy vagyont megszerezhesse. Az ügyvéd Mencsik Rózát egy csónokból bocsátotta a tengerbe. Állítólag ez az ügyvéd egy vasúti tisztviselőt is megölt, hogy azután magához vehesse annak vagyont.

Bauer Endrét vád alá helyezték

Budapest, szept. 5.

(Saját tudósítónktól.) A Kereskedelmi bankcsalás ügyében az ügyészség bűnpalástolás miatt emelt Bauer Endre félegyházai vendéglős ellen vádat. A vádtanács ma Bauert vád alá is helyezte.

Elfogott kémek.

Makó, szept. 5.

(Saját tudósítónktól.) A csendőrség ma letartóztatott két idegen fiatalembert. A letartóztatott fiatalemberek egyikénél igazolvány volt,

mely Kruz Kázmér névre volt kiállítva. A két gyanus idegen zsebeiben több rajzot találtak Magyarországi erődítményeiről és vashídjairól. Az egyik letartóztatott azt állította, hogy a mezőhegyesi katonai gyakorlatokat akarták megnézni. A csendőrség a két embert letartóztatta. Erős a gyanu, hogy orosz kémeket fogott el a csendőrség.

Katonai monoplánok Makón.

Makó, szept. 5.

(Saj. tud.) Ma 15 hadi monoplán ideérkezett. A monoplánok innen fognak fellszállani. A monoplánokkal megérkezett a repülőgépek tisztikara is.

Regénycsarnok.

GYÖNGYVIRÁG.

Irtá: Cseres Andor.

Nem tudta tovább mondani, mert a férfi ajkai rá tapadtak égő ajkaira és csókolták tüzzel, szenvedéllyel.

— De azt mondta páter, hogy bűn egy feleséges embert szeretni, mert az könnyen házasságtörésre vezet. Pedig én azt nem akarom.

A koros férfi mosolyogva mondotta:

— Edes drága szentem! a szerelem, nem olyan, amit magunkra erőszakolhatunk, a szerelmet az Isten oltotta szívünkbe. Ő tudja, miért. Szerellemmel szeretni nem bűn, szeretni pedig erény. És hogyha maga engem szerellemmel szeret, a vágy, a tűz, a gyönyör egész tengerét árasztja reám. Az Istent, a Mindenhatót szeretjük, de szerellemmel csak a férfi és nő szerethet.

És amíg ezt mondotta, egyre közelebb húzta magához a leányt, egyre erősebben szorította kebeléhez, míg ajkai arcára, szeméire, nyakára csókkozott, forró tüzet borítottak.

A leány égett, égő tűz borította testét, önfeledten hajtotta fejét a férfi kebelére és viszonzta csókjait.

— Szeretlek edes! — Sziszegte a férfi.

— Szeretlek! — örökre szeretni foglak! — vallotta a leány.

És mámoros lázzal borultak össze, amikor Korponayné hangja hallatszott a közelben, amint a nagyobbik leányától kérdezte:

— Nem láttad a bácsit?

A szerelmes pár ijedten ocsudott fel és rebent szét.

A főispán a jászmin bokron át tört magának utat az ellenkező oldalra, míg a leány haját megigazitva, időt vett arra, hogy úrnője elébe mehessen.

— Istenem! — sóhajtott — az imént még csaknem dideregtem és most a forróság öntött el.

Nagysokára a bácsi is előkerült a park másik oldaláról.

A főispán visszanyerte életkedvét, kereste a társaságot és amit azelőtt komoran tekintett most vidám szemekkel nézte.

A tisztviselői kar elismerte, hogy élvezet kormányzata alatt szolgálni, a megye székvárosa mintha pálmálgatbe került volna, éledni, fejlődni kezdett. Nagy tervek alakultak, a nép az eszmék harcossá lett, az előhaladás által követett áldozatok megtagadva nem lettek.

Es mind ez azért, mert a főispánt tavasz lehelete érintette.

Más alkalommal, amikor hugát meglátogatta, a jászminbokorban ismét felkereste az elszázi leányt.

Gyöngyvirág felállott, két karját fölemelve a főispán fejéhez nyújtotta, megragadta azt és magához húzta és csókjaival elhalmozta.

— Félek, igazán félek! — mondotta Hidvéginék.

— Mitől félsz maga edesem? Hát nem vagyok-e mellette én, aki mindentől megvédelmezem. En, drága gyermek, akit maga új életre keltett. Akinek én mindent, de leginkább is azt köszönhetem, hogy életem hátra levő napjait megaranyozta.

A maga gyönyörű szemei, azok az édes tüzes ajkak, az a forró lehelet, az a duzzadó kebel, azok az ölelő liliom karok visszavarázoltak a fiatalkor tündérvilágába. Szeretlek, edes angyalom!... Szeress te is engem, különben meghalok.

— Na, ilyet ne mondjon, mert akkor még jobban fogok félni.

Pedig úgy szeretek élni maga mellett.

— Ugy, ugy, edesem! — mondotta a férfi — szeressen, óh szeressen engem.

Magáé az életem! — maga megajándékozott engem friss erővel, lángoló szerelemmel, én magának ezt a vén szívet nyújthatom csupán.

— Ezt a szívet! — mondá a leány, kezét a férfi kebelére téve, — amelyik értem ég, értem dobog.

Es ölelték és csókolták egymást édes mámorba merülve.

Majd amikor egymás karjaiból kibontakoztak, a férfi édes mosolylyal tekintett Gyöngyvirágra.

— Mit adjak még neked szívem mellé, drágám? — szólt Hidvégi, — mit adjak, hogy szerelmed értékéhez méltó legyen?

— Szívet szívért! — felelte a leány.

— De edes, te nem maradhatsz örökké benne a gyermekek mellett! — neked ragyogni, fényelni kell, hogy lássa minden ember és irigyelje Hidvégi boldogságát! — és a férfi nagy csomó bankjegyet vett ki a zsebéből.

Gyöngyvirág két kezével háritotta el a férfi kezét.

— Megakar fizetni! — sikoltott fel e szörnyű sérelemre. — Engem megakar fizetni! — zokogott keservesen. Az én tiszta szerelmemet árucikknek tekinti! Oh én Istenem! micsoda szörnyű megalázás! — és leborult a lócára, térdei a földet nyomták, kezibe temette arcát és sirt keservesen.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Versenybírálat a honvédség-nél.

A m. kir. budapesti I. honvéd kerület hadbiztonsága 6187—1912. sz. a megküldötte a kerületbeli honvédségi állomásokon elhelyezett m. kir. honvédesapatok és intézetek részére 1912—1913. évre szükséges termény és anyagjárandósági cikkek szállítására vonatkozó hirdetményeket. A jelzett hirdetmények érdeklődők számára a kamara hivatalos helyiségében rendelkezésre állanak. Nagyvárad, 1912. szeptember hó 3. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár helyett dr. Oláh Béla fogalmazó.

Pályázat nyomtatvány szállításra.

A győr-sopron-ebenfurti vasút üzletigazg. értesítette kamaránkat, hogy az 1913. évi január hó 1-től számított három év alatt felmerülő mintegy 42,000 korona értékű nyomtatvány szükségletét pályázat útján kívánja fedezni. — A pályázati feltételek a kamara hivatalos helyiségében d. e. 8—2-ig megtekinthetők. Határidő szept. 20. — A magyar Épitőiparosok Országos Szövetsége folyó hó 15-én Győrött országos vándorgyűlést tart. Részt venni szándékozóknak hivatalos időben a kamarai iroda kimerítő utbaigazítást ad. Nagyvárad, 1912. szeptember hó 1. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. Kenéz-Kurländer Ede s. k. elnök. Dr. Oláh Béla fogalmazó s. k.

Gabona üzlet.

Schönfeld Mihály gabona- és szeszárubizomány cég jelentése.

Készaru 5—10 fillérrel olcsóbb áron kelt el. Határidő: dacára a nyugatról esőt jelző — prognózisnak, a nagy kínálat folytán az üzlet szilárd volt!

Mai árfolyamok.

Októberi buza	—	—	11.25
Áprilisi buza (1913.)	—	—	11.74
Októberi rozs	—	—	9.66
Októberi zab	—	—	10.28
Aug. tengeri	—	—	—
Szept. tengeri	—	—	9.31
Májusi tengeri (1913)	—	—	7.50

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	849.—
Oszták hitelrészvény	—	646.—
Jelzálogbank	—	467.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	545.—
Magyar bank	—	664.—
Közuti vasút	—	765.50
Városi villamos	—	408.50
Salgótarjáni kőszén	—	800.—
Rimamurányi	—	787.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T.
N.-Várad és biharmegyei főraktára
KOLLINER D. és FIA

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.

Telefon 75.

Telefon 75.

Világos Király sörünket

valamint SZENT ISTVÁN védjegyű

duplamalata

sörünket, melyet a leghírnevesebb orvostanárok mint kiváló gyógyítalt ajánlanak.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velence	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velence	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velence	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó	8 47	10 46	3 17	7 06	9 17
V.-Velence	9 00	10 59	3 30	7 29	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 39	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pkró-czozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirtda, interurbán telefon, állandó gyógyszer-tár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Asszonyok

lapkihordásra azonnal felvételnek a „Tiszántul“ kiadóhivatalában Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacsvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725

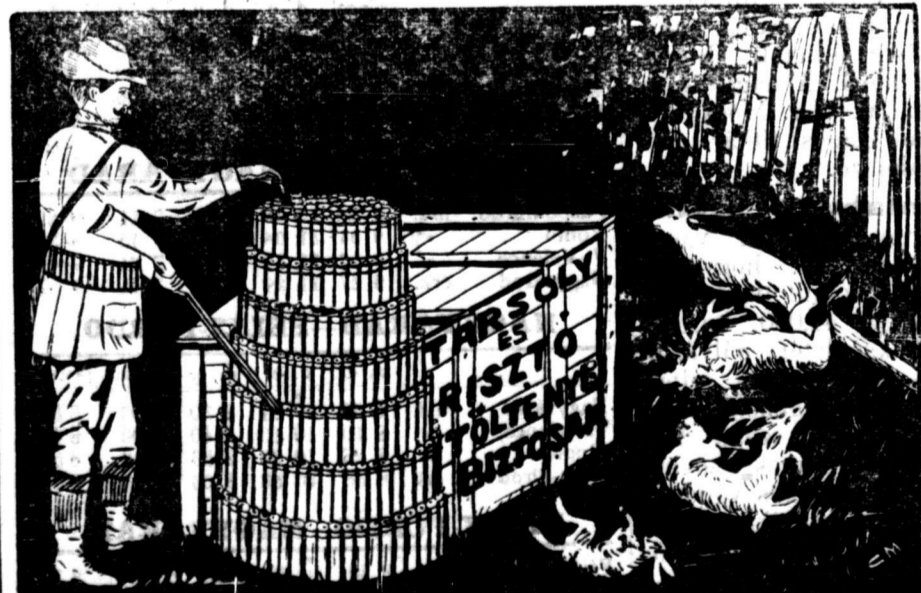
Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemű termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarekpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Használt, de teljesen jókarban levő **22 darab ökörszekér** egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, **Andrényi ház.**

M. kir. lőpor-áruda Vadászfegyverek Revolverek

Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Csengeri-utca 21-ik szám alatt saját házamban, egy a mai korak mindeképen megfelelő

= épület és = műbutor asztalos

műhelyt létesítettem. Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszerár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel úgy helyben, mint vidékre készséggel szolgállok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaal József
mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Erdőeladás.

A nagyváradai lat. szert. káptalan tulajdonít képező és Biharmegyében tekvő «ábrházi» 73 kat. holdas, a bigaméri ugynevezett «györgyéri» 161 kat. holdas, a «hagyközujlaki» 204 kt. holdas, a «tenkeszéplaki» 89 kat. holdas és az «urszádi» 158 kat. holdas, a folyó év őszén tarolás alá kerülő, egy évi erdővágásainak összes földfeletti fatömege zirt irásbeli ajánlatok útján eladatik, miért is venni szándékozók kéretnek a megajánlandó vételárnak legalább is tiz százalékát kitevő készpénzzel ellátott, sajátkezűleg aláírt s kellően lepecsételt ajánlataikat a folyó évi október hó első napjának délutáni 4 órájáig a káptalani uradalom központi pénztárába (Nagyvárad, Sal Ferencz-utca 4-ik szám) annál is inkább beadni, mert később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az eladási feltételek egy példányát tartozik ajánlattevő elfogadólag aláírva ajánlatához csatolni, ezen feltételek alólirottnál bármikor beszereshetők.

Nagyvárad, 1912. évi szeptember hó 4-én.

Török László,
káptalani erdőmester.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyórát „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, réz keretekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utca.

TELEFON
11-64.

Üvegcsiszolás
Üvegvesés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegdzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Faönttükörök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok kiképzésére. Hajlitott tükörüvegek.

Az üzlethelyiség nov. 1-ére kiadó.

A berendezés eladó.

Küzdjünk a drágaság ellen!

Vásároljunk a Teszler-féle posztó-kereskedésben, mert ott egy teljes öltönynek való valódi angol kelmét kapunk már 20 koronától kezdve. Ugyanott egy teljes linom hozzávaló 7 korona. Egyszer-smind gondoskodva van jó szabóról, melynek munkadíja öltönyönként 26 korona, tehát egy komplett öltöny kerül 53 koronába, amely a szabó üzletekben 100, legjobb esetben 90 koronáért kapható. Kérem a nagybecsült vevőközönseget, hogy ezen óriási megtakarítást ne mulassza el, ameddig a készlet tart.

Tisztelettel

Schmarcz Kálmán és Teszler Simon.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönseget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönseget rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillarak,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorak

1/4. időről minúon nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrány-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5°-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legfeljebb 55%
feltételek mellett.

Leszámítol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sít házakra és földbirtokokra

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizű uszoda.
Elsőrendű magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta
frissen csapolt elsőrendű kőbányai „Polgári sör“. A ven-
dégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja.
Mérsékelt áru kényelmes szo-
bák. Minél számosabb látogatást kér:

DANCS ISTVÁN

bérlő.